

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 32CoCsp/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318206668
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2318206668.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členov: JUDr. Daniel Ilavský a JUDr. Róbert Foltán v sporovej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. XXXX/XX, D., o 20.164,68 € s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo 14.05.2019, č. k. 28Csp/93/2018-136 v zamietajúcej časti takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výroku II mení tak, že žalovaný je povinný do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi pokračujúci 8,59 %-ný ročný úrok z istiny 20.164,68 € od 14.08.2018 do zaplatenia, najviac však do celkovej sumy pokračujúceho úroku 9.640,69 €, akú by žalovaný pri riadnom plnení povinností zaplatil, a 5 %-ný ročný úrok z omeškania zo sumy vyčísleného úroku 565,66 € od 14.08.2018 do zaplatenia.

II. Vo zvyšku sa výrok II napadnutého rozsudku potvrdzuje.

III. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu 100 % trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 20.164,68 € spolu s úrokom 565,66 €, úrokom z omeškania vo výške 9,73 €, úrokom z omeškania 5% ročne z nezaplatennej istiny 20.164,68 € od 14.8.2018 do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 350 €, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, s tým že prvá splátka je splatná do 25. kalendárneho dňa v mesiaci nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku a každá ďalšia splátka je splatná najneskôr do 25. dňa toho ktorého mesiaca, pod stratou výhody poskytnutých splátok pri vynechaní jednej splátky.

II. Súd žalobu vo vyššej časti zamietá.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

2. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil skutkový stav takto:

3. Žalobca a žalovaný uzavreli 30.12.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 628009, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebný úver vo výške 25.000 €, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach (108) po 333,25 €. Z textu zmluvy vyplýva RPMN 8,94 %, fixná ročná úroková sadzba 8,59 %, priemerná hodnota RPMN 10,97 %, celkové náklady spojené s úverom 35.991 €, platobný deň k 10. dňu príslušného mesiaca, doba trvania zmluvy 10.12.2024. Podľa prehľadu splácania do predčasného „zosplatenia“ žalovaný z dlžnej sumy pôžičky jednotlivými splátkami uhradil na istinu sumu 918,94 € a na úrok sumu 784,65 €. Keďže žalovaný porušil povinnosť uhrádzať jednotlivé splátky

riadne a včas, žalobca listom – opakované upozornenie z 11.06.2018 vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok vo výške 343,66 € a zmluvnej pokuty 15 € do 16.06.2018 a zároveň žalovaného upozornil na právo veriteľa „zosplatiť“ celú pohľadávku. Z dôvodu opakovaného neplnenia zmluvných podmienok zo strany žalovaného žalobca pristúpil k predčasnej splatnosti úveru k 13.08.2018, o čom žalovaného informoval listom z 13.08.2018 – výzva na predčasné splatenie úveru a vyzval žalovaného na bezodkladnú úhradu dlžnej sumy 20.830,07 € s príslušenstvom. Žalovaný si svoje zmluvné povinnosti riadne a včas neplnil a z poskytnutého úveru uhradil do „zosplatenia“ len sumu 9.368,54 €. Žalobca preto vyhlásil predčasnú splatnosť úveru k 13.08.2018, o čom žalovaného informoval listom z 13.08.2018. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaný ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru uhradil sumu vo výške 9.368,54 €. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný už ďalšie úhrady nevykonával. Žalovaný tvrdenia žalobcu nepoprel, a preto ich prvoinštančný súd považoval za nesporné.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 497 Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“), § 52 ods. 1 a 2, § 121 ods. 3 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 2, § 2 písm. b), § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z., tak, že žalobu vyhodnotil ako dôvodnú v časti uplatnenej úverovej istiny vo výške 20.164,68 €, „zosplatených“ a neuhradených zmluvných úrokov vo výške 565,66 €, úroku z omeškania z omeškaných splátok vo výške 9,73 € ku dňu „zosplatenia“ úveru, t. j. k 13.8.2018, a preto v tejto časti žalobe vyhovel. V časti zmluvného úroku vo výške 8,59 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 20.164,68 € od 14.08.2018 do zaplatenia súd návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok 10,90 % ako fixný do doby splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru bola v zmluve dohodnutá k 10.12.2024, žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k „zosplateniu“ celého úveru skôr, a to k 13.08.2018. Je nesporné, že úverový vzťah spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru si pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie od splatnosti úveru úroky z omeškania. Súd prvej inštancie pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR z 18.09.2012, IV. 476/2012, v ktorom ústavný súd odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Súd prvej inštancie preto žalobcovi nepriznal dohodnutý úrok z istiny do splatnosti, ktorý si žalobca uplatnil aj po „zosplatení“ istiny. Pri „zosplatení“ úveru veriteľovi vzniká nárok na zaplatenie celej pohľadávky naraz, čo znamená pre dlžníka sankciu v podobe straty výhody splátok. „Zosplatením“ úveru veriteľovi vzniká právo požadovať vrátenie celej dlžnej sumy vrátane zmluvných úrokov (do „zosplatenia“) naraz s tým, že pokiaľ dlžná suma nebude v stanovenej lehote naraz uhradená veriteľovi, veriteľ vzniká nárok na úroky z omeškania. Ak by sa súd prvej inštancie stotožnil s názorom žalobcu týkajúcim sa nároku na zmluvný úrok aj po „zosplatení“ úveru, na strane veriteľa by došlo k značnej výhode oproti dlžníkovi, ktorý by bol sankcionovaný nie len povinnosťou okamžitého splatenia celej pohľadávky, ale aj povinnosťou naďalej platiť zmluvné úroky, ako aj povinnosťou platiť úroky z omeškania. Vzhľadom na vyššie uvedené prvoinštančný súd žalobcovi nepriznal dohodnutý úrok z istiny do splatnosti, ktorý si žalobca uplatnil aj po „zosplatení“ istiny. Pokiaľ ide o uplatnené úroky z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 9,73 € od 14.08.2018 do zaplatenia, súd prvej inštancie návrh žalobcu zamietol z dôvodu, že pri omeškaní so zaplatením úrokov z omeškania nemožno požadovať úrok z omeškania z dohodnutého úroku. Nesplatenie úrokov z omeškania z dlžnej sumy včas, je omeškaním s plnením príslušenstva pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ), nie s plnením vlastného dlhu. Tým, že dlžník včas nespláti úroky z istiny, sa dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie vlastného dlhu (istiny). Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva veriteľ nemá, pretože Občiansky zákonník, ale ani Obchodný zákonník neupravujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky. V súvislosti s odkazom žalobcu na rozhodnutia krajských súdov súd prvej inštancie uviedol, že sa nestotožnil so závermi uvádzanými v rozhodnutiach. Zároveň zdôraznil, že rozhodnutia súdov (judikáty) nie sú de iure všeobecne právne záväzné. Vzhľadom na vyššie uvedené prvoinštančný súd žalobu v časti úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov zamietol. V zmysle § 517 ods. 2 OZ a § 3 ods. 1 nariadenia č. 87/1995 Z. z. súd prvej inštancie priznal žalobcovi z nezaplatennej úverovej istiny a z neuhradených splátok do „zosplatenia“ úrok z omeškania vo výške 5 %, ktorý zodpovedá výške

zákonného úroku z omeškania ku dňu prvého omeškania, t. j. ku dňu nasledujúcemu po predčasnej splatnosti úveru. Prvoinštančný súd povolil žalovanému splácať dlh v mesačných splátkach vo výške 350 €, pretože prihliadol na zásadu spravodlivosti uvedenú v čl. 2 ods. 1 CSP, v zmysle ktorej ochrana ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný, neúspešný bol len v nepatnej časti, a preto mu patrí plná náhrada trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol a nepriznal žalobcovi nárok na zmluvný úrok po „zosplatnení“. S uvedenými argumentmi súdu prvej inštancie sa žalobca nestotožňuje a považuje rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a odôvodňuje odvolanie tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Dohodnutý obchodný úrok patrí veriteľovi do vrátenia požičaných peňažných prostriedkov, nie do splatnosti úveru. Tvrdenie, že úroky a úroky z omeškania sa vzájomne vylučujú, nemá oporu v právnych predpisoch (§ 121 ods. 3 OZ ako aj § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 a § 505 OBZ). Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách, vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplatiť požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná (má dispozitívny charakter) a preto je samozrejme rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Z § 503 ods. 3 OBZ vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Nemožnosť nepriznať úroky po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru nevyplýva ani z osobitného zákona o spotrebiteľských úveroch účinnom v čase uzavretia zmluvy. Z vyššie uvedeného vyplýva, že tvrdenie, že po „zosplatnení“ úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Samotné „zosplatnenie“ úveru ešte neznamená, že veriteľ má požičané prostriedky k dispozícii. Ak by to tak bolo, veriteľ by nebol nútený uplatňovať si nárok súdnou cestou a nevznikol by mu ani nárok na úrok z omeškania. Pokiaľ dlžník úver nesplní ani po vyhlásení predčasnej splatnosti veriteľom, požičané prostriedky má stále k dispozícii dlžník a tieto môže užívať a požívať, teda realizovať úžitkovú hodnotu veci. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98, na ktoré súd prvej inštancie odkazuje, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po „zosplatnení“ úveru. Nejde o rozhodnutie vo veci samej, a samotné konštatovanie najvyššieho súdu, aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať, nemožno považovať za jeho záväzný právny názor tým skôr, že z tohto rozhodnutia vychádza právna veta v znení: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“ Žalobca odkazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax krajských súdov (zhodnú s právnym názorom žalobcu) a navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu. V časti povolenia splátok namietal, že rozsudok nie je náležite odôvodnený. Žalovaný totiž nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali a odôvodňovali možnosť pripustenia splátok. Žalovaný dlhodobo fahostajne pristupoval k plneniu si zmluvných povinností aj v minulosti. Ide o skutočnosti, ktoré sú v rozpore s povolením splátok. Vzhľadom na všetky tieto uvedené argumenty navrhol rozsudok v napadnutom výroku zmeniť a zaviazat žalovaného na zaplatenie dlhu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

6. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24.06.2020, sp. zn. 24Co/224/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I v časti splatnosti zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi sumu 20.164,68 € spolu s úrokom 565,66 €, úrokom z omeškania vo výške 9,73 €, úrokom z omeškania 5 % ročne z nezaplatenej istiny 20.164,68 € od 14.08.2018 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I), v napadnutom výroku II a v závislom výroku III o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok II) a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III). Po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné. Predmetom odvolacieho prieskumu zostala časť napadnutého výroku I. v časti splatnosti, časť zamietajúceho výroku a závislý výrok o náhrade trov konania rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý osobitne odvolaním napadnutý nebol. Podstatným pre rozhodnutie o odvolaní v napadnutom výroku II. bolo to, aký má vplyv „zosplatnenie“ úveru na ďalšie úročenie, t. j., či má veriteľ

nárok na zmluvne dohodnuté úroky z úveru aj po „zosplatnení“ alebo po takomto „zosplatnení“ má nárok len na zákonné úroky z omeškania. Dôvodil, že v prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. výzvou na predčasné splatenie úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012). Konštatoval, že otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky, teda popri úrokoch z omeškania či iných sankciách, sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorého dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo/143/98). V rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania. Odvolací súd zdieľa právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30.06.2015 sp. zn. 6Co/190/2014, z ktorého v odôvodnení svojho rozhodnutia aj časť citoval. Ďalej uviedol, že nemožnosť uplatňovania úrokov z úveru po „zosplatnení“ úveru bola predmetom prieskumu aj ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 považoval za ústavne konformný taký postup súdov, na základe ktorého veriteľovi neboli priznané úroky z úveru po jeho „zosplatnení“. Uzavrel preto, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobkyni nepriznal úroky z poskytnutého úveru za obdobie po „zosplatnení“ úveru a za toto obdobie po „zosplatnení“ úveru jej priznal zákonné úroky z omeškania. S poukazom na § 232 ods. 3 a 4 CSP sa odvolací súd ale nestotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadne povolenia splátok na zaplatenie istiny ako aj výšky splátok. Argumentoval, že povolenie splátok v navrhutej výške 350 € na uhradenie prísúdenej čiastky nie je primeraná výške žalovanej sumy a príslušenstva pohľadávky, pretože len v časti istiny by išlo o platenie počas vyše 57 mesiacov. Žalovaný navyše žiadnym spôsobom svoje majetkové pomery, sociálnu situáciu a ostatné okolnosti, na ktoré sa pri možnosti povolenia splátok prihliada, nepreukázal. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu neexistovali dôvody pre povolenie splátok. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku v časti uloženia povinnosti plniť v splátkach podľa § 388 CSP zmenil a v napadnutej časti výroku II a v závislom výroku o náhrade trov konania vo výroku III podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

7. Najvyšší súd SR ako dovolací súdu na dovolanie žalobkyne uznesením z 30.11.2022, sp. zn. 5Cdo/21/2021 vyššie označený rozsudok odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku (výrok II) a vo výroku o trovách konania (výrok III) v spojení s uznesením súdu prvej inštancie zo 14.08.2020, č. k. 28Csp/93/2018-197 o výške náhrady trov konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd podľa § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že v danom spore ide o dovolanie podané žalobkyňou v obdobnej veci, aká už bola v počte aspoň päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa. V týchto konaniach bola podrobne riešená aj otázka prípustnosti a dôvodnosti jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP – porov. napríklad konania vedené na dovolacom súde pod sp. zn. 4Cdo/11/2021, 4Cdo/22/2021, 4Cdo/94/2021, 7Cdo/24/2021, 7Cdo/48/2021. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP dovolací súd už ďalšie dôvody neuvádza, dopĺňa iba, že dovolateľkou nastolenú právnu otázku dovolací súd riešil rozhodnutím zo 16.06.2020, sp. zn. 5Cdo/42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30.03.2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 ako rozhodnutie č. R 5/2021. Jeho právna veta znie: „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Na uvedené rozhodnutie nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1Cdo/94/2019, 2Cdo/83/2020, 3Cdo/35/2020, 4Cdo/66/2020, 5Cdo/46/2020, 6Cdo/56/2020, 7Cdo/186/2020, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Dovolateľka tak opodstatnene namietala, že zvolené riešenie odvolacieho súdu v otázke, či má veriteľ

právo na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov z poskytnutého úveru aj po predčasnom „zosplatnení“ celého úveru, spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

8. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolaní (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), vo vrátenom rozsahu preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné len sčasti.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne žalobu zamietol v rozsahu nároku na zaplatenie a) 8,59 %-ného ročného úroku zo sumy istiny 20.164,68 € od 14.08.2015 do zaplatenia a b) 5 %-ného ročného úroku z omeškania zo sumy zmluvného úroku 565,66 € od 14.08.2015 do zaplatenia. Odvolací súd vychádzal na tieto účely zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (bod 3 vyššie).

10. Žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď odmietol priznať žalobcovi nárok na úrok z nespliatných splátok po „zosplatnení“ úveru a úrok z omeškania zo zmluvného úroku.

11. Súd prvej inštancie na úvod správne kvalifikoval dotknutú zmluvu ako spravujúcu sa ustanovením § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) v znení účinnom k 30.12.2015. Sporná zmluva je teda spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou tomuto osobitnému zákonu. Tento zákon neupravuje nový typ zmluvy, ale len spresňuje režim, ktorými sa spravujú niektoré zmluvy používané na prenechanie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi veriteľom, najmä zmluva o pôžičke (§ 657 OZ) a zmluva o úvere (§ 497 OBZ). Zákon č. 129/2010 Z. z. preto okrem otázok, ktoré výslovne upravuje (napríklad určité dodatočné formálne a obsahové požiadavky), ponecháva ostatné otázky všeobecnej úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku a Obchodnom zákonníku. Otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na aký čas je dlžník povinný platiť úrok z poskytnutého úveru, vzťahu úroku z úveru a úroku z omeškania a výšky úroku z omeškania sú v prípade zmluvy o úvere predmetom úpravy § 497 a nasl. OBZ, ktorá je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) OBZ a na neho nadväzujúcich predpisov (napr. vyhláška č. 87/1995 Z. z.) tzv. absolútnym obchodom.

12. Pokiaľ ide o posudzovanie nároku veriteľa na úrok po „zosplatnení“ úveru, základné princípy Civilného sporového poriadku vyžadujú, aby bol spor rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, tak spôsobom vyhovujúcim legitímnemu očakávaniu, že spor bude rozhodnutý spravodlivo (článok 2 ods. 2). Podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu je ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 06.03.2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017).

13. V rozhodnutí zo 16.06.2020, sp. zn. 5 Cdo/42/2020, Najvyšší súd vyslovil k otázke úroku po „zosplatnení“ úveru názor, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Citované rozhodnutie bolo zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2021 (ako R 5/2021), čím nadobudlo postavenie judikátu, na ktorý preto treba nazerať ako na ustálenú rozhodovaciu prax.

14. Odvolací súd preto podľa druhej vety § 393 ods. 2 CSP vo vyššie uvedenom rozsahu odkazuje na judikát R 5/2021 a len zdôrazňuje, že veriteľ má nárok na úrok z úveru aj za obdobie po jeho predčasnom „zosplatnení“, a to až do vrátenia peňažných prostriedkov, maximálne však do výšky, akú by žalovaný pri riadnom plnení povinností zaplatil. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, ktorého vznik a trvanie je podmienené existenciou platného záväzkového vzťahu hlavného. Splnením hlavného záväzku, prípadne jeho zánikom iným spôsobom, zaniká – končí i akcesorický záväzok úrokový, ostáva iba povinnosť uhradiť už zročné úroky. Prvoinštančný súd preto vec nesprávne právne posúdil, keď

vychádzal z názoru, že po „zosplatnení“ úveru sa istina úveru ďalej zmluvne neúročí a žalobcovi prislúcha len úrok z omeškania. Žalobcom uplatňovaný odvolací dôvod [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP] je teda daný.

15. Ako zistil súd prvej inštancie, v preskúmvanej zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 000000000628009 (č. I. 8 a nasl. spisu) sa zmluvné strany dohodli na úvere 25.500 € s 8,59 %-ným ročným úrokom, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť 108 mesačnými splátkami po 333,25 € s tým, že posledná splátka sa mala stať splatnou 10.12.2024. Celkovo mal tak žalovaný zaplatiť sumu 35.991 € (= $333,25 \times 72$). Z toho plynie, že žalovaný mal podľa zmluvy zaplatiť veriteľovi na úroku pri riadnom plnení svojho dlhu celkovo sumu 10.991 € (= $35.991 - 25.000$). Z tejto sumy zaplatil doposiaľ sumu 784,65 € (bod 5 napadnutého rozsudku), čo znamená, že ak by svoj záväzok riadne plnil, musel by veriteľovi zaplatiť na úroku ešte sumu 10.206,35 € (= $10.991 - 784,65$). Výrokom I napadnutého rozsudku, voči ktorému sa žalobca neodvolal, takže sa stal právoplatným, súd prvej inštancie priznal žalobcovi o. i. aj sumu vyčísleného úroku 565,66 €. Táto podľa skutkových záverov prvoinštančného súdu, ktoré žalobca v odvolaní nespochybnil a z ktorých preto odvolací súd aj vychádzal, zodpovedá teda úroku, ktorý vznikol do „zosplatnenia“ úveru. Keďže žalobca má v zmysle ustálenej súdnej praxe nárok aj na úrok po „zosplatnení“, vo výsledku to znamená, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi z titulu pokračujúceho úroku po „zosplatnení“ najviac sumu 9.640,69 € ($10.206,35 - 565,66$ €).

16. Čo sa týka úroku z omeškania zo sumy (zmluvného) úroku, vyčísleného žalobcom v sume 565,66 €, odvolací súd uvádza, že pri úverovej zmluve dochádza k plneniu peňažného záväzku v dvoch rovinách. Jednak vzniká dlžníkovi povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutom čase, jednak mu vzniká povinnosť zaplatiť úrok za dohodnutých podmienok. Ak dlžník jednu z týchto povinností nespĺní včas, dostáva sa do omeškania. Pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má preto veriteľ nárok jednak na úroky z úveru a jednak na úroky z omeškania. Úrok z úveru je peňažným plnením, stáva sa súčasťou istiny, a preto sa aj na toto plnenie vzťahuje § 369 ods. 1 OBZ. Iná je situácia pri úrokoch z omeškania, ktoré sú už sankciou za omeškanie dlžníka a z týchto dlžník nie je povinný platiť ďalší úrok z omeškania.

17. Obdobný názor zastal aj NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4Obo 143/98 publikovanom pod č. 43/2000 v časopise Zo súdnej praxe č. 4/2000, podľa ktorého zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úrok. Úrok je súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s jeho platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úrok z omeškania.

18. V dôsledku omeškania žalovaného so zaplatením splátok splatných pred „zosplatnením“ úveru v období od 05.12.2017 do 13.08.2018 (pozri prepočet zmluvných úrokov na č. I. 112 rub) má preto žalobca aj nárok na úrok z omeškania zo sumy (zmluvného) úroku v zákonnej výške (§ 369 ods. 1 OBZ, § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.), t. j. vzhľadom na sadzbu ECB platnú v čase začiatku každého omeškania v spomenutom období v sadzbe 5 % ročne.

19. Žalobca si v súvislosti s úrokom z omeškania úveru uplatňoval jeho vyčíslenú časť za obdobie do 13.08.2018 v sume 9,73 €, ako aj pokračujúci 5 %-ný ročný úrok z omeškania zo sumy 565,66 € od 14.08.2018 do zaplatenia. Výrokom I napadnutého rozsudku súd prvej inštancie priznal žalobcovi vyčíslený úrok z omeškania 9,73 € za obdobie do „zosplatnenia“ úveru. V tejto časti nadobudol napadnutý rozsudok právoplatnosť, takže žalobcov nárok vo zvyšnej časti, ktorá je predmetom odvolacieho konania, pozostáva už len z pokračujúceho úroku z omeškania za obdobie od 14.08.2018. Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov tak má žalobca voči žalovanému nárok na zaplatenie 5 %-ného ročného úroku z omeškania zo sumy vyčísleného úroku 565,66 € od 14.08.2018 do zaplatenia.

20. Na základe vyššie uvedených úvah odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutého zamietajúceho výroku II podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi pokračujúci 8,59 %-ný ročný úrok z dlžnej istiny 20.164,68 € od 14.08.2018 do zaplatenia, najviac však do celkovej sumy pokračujúceho úroku 9.640,69 €, akú by žalovaný pri riadnom plnení povinností zaplatil, a 5 %-ný ročný úrok z omeškania zo sumy 565,66 € od 14.08.2018 do zaplatenia (výrok I). Napadnutý rozsudok je však vo zvyšnom zamietavom rozsahu týkajúcom sa časti pokračujúceho úroku uplatňovaného neobmedzene (až do zaplatenia), teda aj nad uvedenú hornú hranicu, vecne správny, a preto bolo nevyhnutné ho podľa § 387 ods. 1 CSP v tomto rozsahu potvrdiť (výrok II).

21. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie končí, musel odvolací súd rozhodnúť aj o nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania (§ 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a § 453 ods. 1 a 3 CSP). V danom prípade bolo odvolanie, ako aj dovolanie žalobcu dôvodné, v dôsledku čoho bol napokon takmer v celom rozsahu úspešný (s výnimkou len nepatrnej potenciálnej časti úroku presahujúceho stanovenú hornú hranicu sumy úroku), takže úspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému (§ 255 ods. 1 CSP). Odvolací súd preto žalobcovi priznal plnú náhradu trov (prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho) konania voči žalovanému (výrok III).

22. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.